

ANABII A KĪRĪKANĪRO KĪRĪA GĪKŪRŪ

Lesoni 3 ya Oktoba
17, 2026

« Rūciinĩ tene mūno
makiuma merekeire
Werũ wa Tekoa. Na
rĩrĩa maambĩrĩirie
kuuma-rĩ, Jehoshafatu
akĩrũgama, akiuga
atĩrĩ, "Ta thikĩrĩriai,
inyuĩ andũ a Juda o na
a Jerusalemu! Ītĩkia
Jehova Ngai wanyu na
nĩekũmũtirĩrĩa; ĩtĩkia
anabii ake na
nĩmũkũgaacĩra." . "»

(2 Maũndũ 20:20, NKJV)

Mahinda-inĩ ma Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Gĩkũrũ, andũ arĩa mamũkagĩra ndũmĩrĩri kuuma kwĩ Ngai mamĩneane kũrĩ arĩa angĩ metagwo ooni-maũndũ kana anabii ũmũthĩ (1 Sam. 9:9).

Marĩ na ũhooti wa kũmenya maũndũ me hitho-inĩ, na ona marĩa mokĩte (1 Sam. 9:6), no wĩra wao ndwanyihĩire o ũndũ-inĩ ũyũ; nĩ ewathiũrũrũkĩirie mangĩ maingĩ. ũhooti ũyũ, kwaria ma, ndwoimanĩte na o ene, no nĩ kuuma kwĩ Ngai.

No nĩ kwarĩ anabii a maheeni arĩa maragia “cionekei cia ngoro ciao ene” (Jer. 23:16).

Nĩ a metagwo ũtungati-inĩ wa kĩ-ũnabii?

Mĩthĩire yao yahaanaga atĩa?

Nĩ wĩra ũrĩkũ warutagwo nĩ mũnabii?

Nĩ atumia arĩkũ marĩ na kĩ-heeo kĩa ũnabii?

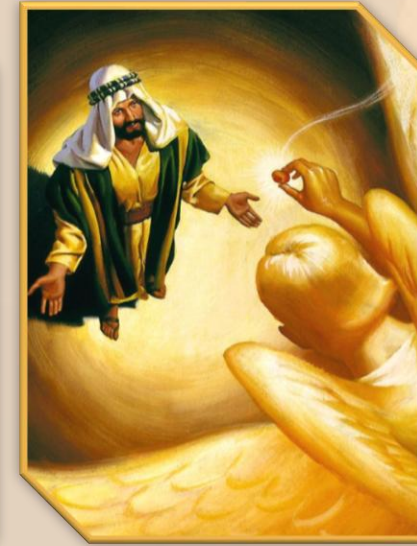
Nĩ mĩtugo ĩrĩkũ yarĩ na anabii a maheni?

NĨA METAGWO ŪTUNGATA-INĨ WA ŪNABII?

“Elija aarĩ mündũ o ta ithuĩ. Nake nĩahooire Ngai na kĩyo atĩ mbura ndĩkoire, nayo mbura ndĩoirire bŭrŭri-inĩ ũcio ihinda rĩa mĩaka ĩtatũ na nuthu.” (Jakubu 5:17 NIV)

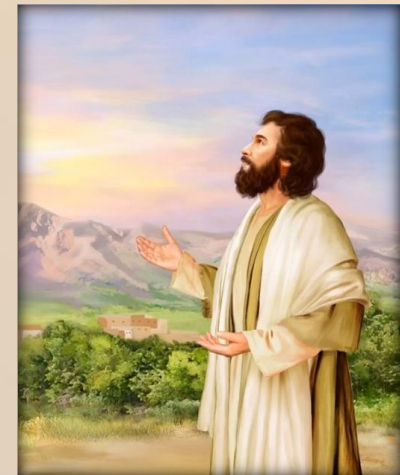
No tŭgwe mahĩtia-inĩ tŭngĩciiria atĩ anabii marĩ “andũ matngĩhuutĩka.” no Musa nĩ ehoyaga arekerwo tondũ arĩ mŭtondoiri (Tham. 4:10); Isaiah said he had unclean lips (Isa. 6:5); Jeremia eciragia arĩ mŭnyinyi mŭno wĩra-inĩ ũcio (Jer. 1:6).

Elija, ũrĩa warŭgamanire na kŭng’ethera Mŭthamaki Ahabu na ng’aragu nene nĩũndũ wa wagi wake wa gĩtĩy, eragwo: we “arĩ mündũ o ta ithuĩ” (Jakubu 5:17 NIV).

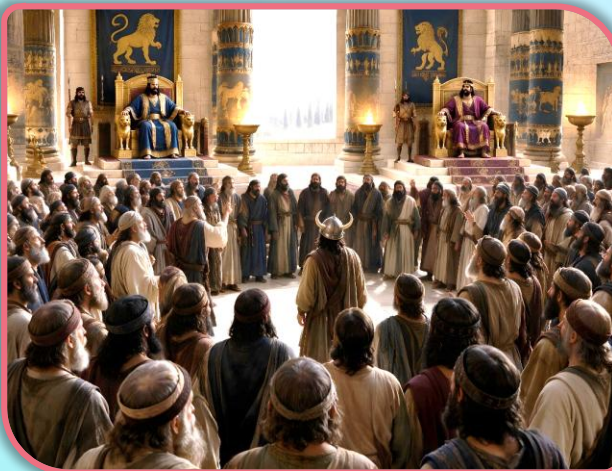
Thutha wa kŭringa kĩama kĩnene, Elija nĩ aringĩkire na njĩra nene nĩũndũ wa kŭhahŭrwo nĩ mŭka wa Mŭthamaki, Jezebell (1 Atha 19:2-4).

Nĩ kŭronania weega atĩ Ngai ndathuraga anabii Ake nĩũndũ wa ũrĩa makinyanĩire. Nĩkĩĩ onaga thĩiniĩ wao? Nĩ mendete Ngai na makenda kŭmwathĩkĩra.

ANABII MARĪ NA MĪTUGO ĪHAANA ATĪA?

“Nowe Mikaya akiuga afĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, nĩ ngũmwĩra o ũrĩa Jehova ekũnjĩra.” (1 Atha 22:14 NIV)

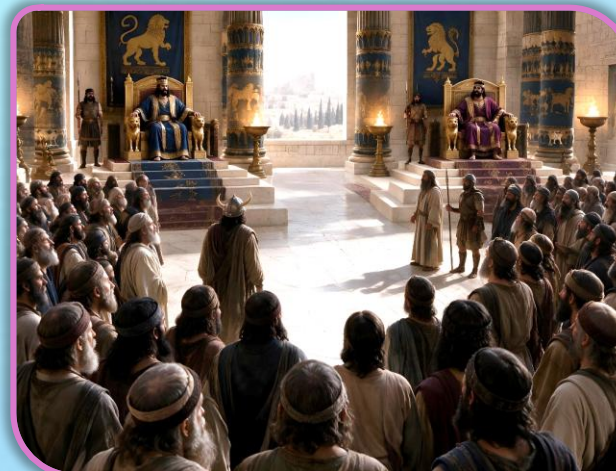

Ta aria a Ngai kũrĩ andũ, anabii na andũ a nja anabii marũagĩrĩra gũtũrĩra gwĩtwo kwao. (1 Sam. 12:3-4). Andũ ma mooĩ ta “mũndũ wa Ngai,” “mũndũ mũtĩku” (1 Sam. 9:6).

Arĩa maregaga gwĩtĩkĩra ndũmĩrĩri yao mamamenaga na kũmehĩtĩra (1 Atha 22:8, 27). No ona mang’etheirwo nĩ moritũ, na wĩhokeku nĩ makinyagia ndũmĩrĩri.

Mikaya oimĩrire mbere ya athamaki eerĩ, anabii 400 nĩo maheanaga ndũmĩrĩri ĩngĩendekira, na mũrangĩri ũrĩa wamũtaraga anyitanĩre na marĩa mathiaga na mbere. (1 Atha 22:10-13). No ningĩ, we arũgamire etirĩte na akĩrega kuga ũndũ ũngĩ tiga ũrĩa Ngai amũguũrĩirie (1 Atha 22:14).

Matiarĩ akinyanĩru, no marĩ arũme na andũ a nja a mahoya, ehokeku kũrĩ Kiugo, na ndungata cia Ngai na andũ andũ Ake. (1 Sam. 12:23; Jer. 42:4).

NĨ WĨRA ŪRĨKŪ WARUTAGWO NĨ ANABII?

“Ūcooke ūitĩrĩrie Jehu mŭrũ wa Nimushi maguta atuĩke mŭthamaki wa Isiraeli, na ūitĩrĩrie Elisha mŭrũ wa Shafatu wa kuuma Abeli-Mehola maguta nĩguo atuĩke mŭnabii ithenya rĩaku..” (1 Athamaki 19:16 NIV)

Harĩ maũndũ marĩa anabii mahingagia, marĩ mawĩra ta maya:

Kŭrĩ athamaki

- 👑 Mamaitagĩrĩria maguuta (1 Atha 19:16)
- 👑 Makamomĩrĩria meka weega (2Maũn. 15:8)
- 👑 Mamokagĩrĩra rĩrĩa meka ũũru (1 Atha 21:20)

Kŭrĩ athĩnjĩri

- 👑 Mamokagĩrĩra rĩrĩa meka ũũru (Mal. 2:1-2)

Kŭrĩ andũ kĩũmbe

- 👤 Manataraga na njĩra iria Ngai endaga
- 👤 marũmĩrĩre (Mika 6:8)
- Mamonagia mehia
- 👤 mao (Isa. 58:1)
- Mametaga merire mahere (Ezekieli 18:32)

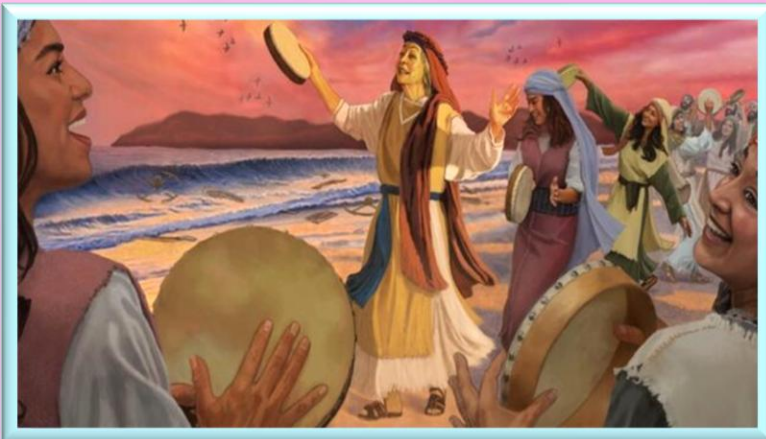
Kŭrĩ ithuuĩ

- 📖 Mekĩrire ndũmĩrĩri ciao mandĩko-inĩ (2Maũn. 13:22)

NĨ ATUMIA ARĨKŪ MARĨNA KĨHEEO KĨA ŪNABII ?

“Na rĩrĩ, Debora, mūnabii mūndũ-wa-nja, mūtumia wa Lapidothu, nĩwe watongoragia Isiraeli hĩndĩ ĩyo”
(Atirĩrĩ 4:4 NIV)

Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Gĩkūrũ kĩgwetaga atumia atano arĩa marĩ anabii. ūmwe wao, wetagwo, Noadiah, arĩ mūnabii wa maheni (Neh. 6:14). Igūrũ rĩa ũngĩ, mūtumia wa Isaiah, tūtiũĩ kana etagwo mūnabii tondũ arĩ na kĩheeo kĩu, kana nĩ gūkorwo arĩ mūka wa mūnabii, (Is. 8:3).

MIRIAMU. Ta mūtumia mūnabii, atongoririe atumia rwĩmbo-inĩ maringa Iriya Ituune. Ningĩ nĩ ateithirie ariũ a nyina gūtongoria andũ rūgendo-inĩ werũ-inĩ (Tham. 15:20; Mic. 6:4).

DEBORA. Anyĩtĩte wabici cia mūnabii mūndũ wa nja na mūtirĩrĩri, na agĩtongoria andũ kũhũrana na Sisera, hamwe na Baraki. Thutha wa ũhotani, nĩ ainire rwĩmbo rwa kũgoca (Atirĩ 4:4-9; 5:1).

HULDAH. Oriorie nĩ Josia igūrũ rĩa ibuku rĩa Watho rĩrĩa rĩonirwo. Na kuongerera harĩ macokio ma kĩũria kĩa Mũthamaki, akĩaria ciugo cia kũmũmĩrĩria (2 Atha 22:14-20).

NĪ MĪTUGO ĪRĪKŪ YARĪ NA ANABII A MAHENI?

"Hĩndĩ ĩyo Jehova akĩnjĩĩra atĩrĩ, "Anabii acio mararatha ũhoro wa maheeni makĩgwetaga rĩĩtwa rĩakwa. Nĩ ndimatũmĩte, kana ngamathuura, o na kana ngamaarĩria. Maramũrathĩra mohoro ma cioneki cia maheeni, na ũragũri wa tũhũ, na kũhooya mĩhianano, na maũndũ ma maheeni marĩa methugundĩire na meciiria mao.' " (Jeremia 14:14 NIV)

Ti othe arĩa maratha mekaga ũguo tondũ nĩ mamũkĩrĩte ndũmĩrĩri kuma kwĩ Ngai (Jer. 14:14). Ndũmĩrĩri yao yarĩ ĩrĩkũ, na makinyagia nĩkĩ?

Methondekagĩra urathi wao ene (Ezek. 13:2, 17)

Moigaga ũrĩa andũ marendā kũigwa (Ezekieli 13:16)

Makiakananagia kwĩhia (Ezekieli 13:22)

Macaragia o kwĩguna o ene (Ezekieli 13:19)

Nĩkĩ kĩngĩatũmire mũndũ etuue nĩ ararĩrĩria Ngai akĩmenyaga ti ma? Mwĩhenio wa ngoro? Wendi wa gũtambũrwo, kana kwĩguna kĩ mbeca kana wĩguni ũngĩ?

ũndũ ũrĩa wĩ kĩeha ũkonĩ anabii a maheni nĩ atĩ nĩ kũrĩ andũ mamathikagĩrĩria na makamarũmĩrĩra. Mendete ũrĩa moigaga nĩ tondũ hatĩrĩ kwĩgũmĩra kana ũndũ ũngĩenyenyia meciria mao. No kũrũmĩrĩra njĩra ciao kũrehaga o gĩkuuũ.

Mũnabii wa ma amenagĩrĩria na akonania mogwati ma mehia, na makonereria andũ gũtuĩka athingu ona gũtarĩ atĩa.

“Gũtire mŭtũmwo kana mũnabii ona ũmwe wanoiga ndarĩ wĩhia. Andũ arĩa makaranagia hakuhĩ na Ngai, andũ merutaga igongona mĩoyo yao handũ ha gwĩka ũndũ mũũru, andũ arĩa Ngai atĩithĩtie na ũtheri na hinya wa ũ-ngai, makoimbũra ũhotomu kĩ-mehia wao kĩndũire. Matikoragwo mekĩrite hinya wao mwĩrĩ-inĩ, kwanĩrĩra atĩ mena ũthingu wao ene, no nĩ kwĩhoka mehokete bio thĩiniĩ wa ũthingu wa Kristũ.”

ŪTARĪRĪRIA: RĪTANA RĪA KĪ-ŪNABII KWA E.G. WHITE

Thutha wa kīoneki, Ellen eigwire ena ta mūrimū-ta-wa-kūmūhahīrīria kūhingia ūtungata walke wa kī-ūnabii. Ena ūgima mūūru wa mwīrī na ūnyihu wa mathomo, mūirītu ūcio wa mīaka 17 akīīgua atagīrīre na atekūhota gūtarithia rītana rīake.

Njuma ĩmwe thutha wa kīoneki kīa mbere, akīgīa na kīoneki gīa kerī kīrīa erirwo mbaara iria ikūmūng’ethera. Thutha wa mahoya maingī, na thutha wa kūmīrīrio mūno ariū na arī a lthe, Ellen mūico-inī agītīkīra rītana.

Kahinda kanini kanyihīre mīaka mīrongo ĩrī, thutha wa cionekei nyingī, na gūteithīrīrio nī mūthuri-we –James White–, nī ateithītie gūthondeka mīthingi ya Kanitha wa Seventh-day Adventist (yahingūrirwo kī-wabici mwaka-inī wa 1863).

ūtungata wake warī itharaita thīinī wa gwīkīra mūthingi wa ūgima wa kī-Adventista na mībango ya gīthomo, na agītiga na thutha maratathi ta 100,000 ma wandīki mūthurīrīre marīa mathiaga na mbere kūigwithania na ūtaari wa kī-ūngai thī yothe.

